

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Michaelis Ritii Neapolitani De regibus Francor[um] lib. III

Riccio, Michele

Basiliae, 1517

Michaelis ritii neapolitani, de regibvs vngariae, liber secvndvs

[urn:nbn:de:bsz:31-270905](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-270905)

MICHAELIS RITII NEAPOLITANI
MICHAELIS RI
TII NEAPOLITANI, DE REGIBVS VN
GARIAE, LIBER SECVNDVS.

Stephan^o

ENTVM iam est ad annum nostræ salu-
tis undeseptuagesimum supra nongen-
tos, quo Stephanus ex Geichæ ducis ante
dicti stirpe genitus, amisso patre, qui Si-
migienſis erat dux, obuiâ Cupan progres-
sus, implorato diui Martini numine, vi-
ctor, ipsius hostis capti corpus quatuor in partes fœde di-
ſcerptum, totidem portis urbium ſuis in finibus illuſtrium
ſuſpendi curauit, hac de cauſa, quod is Stephani matrem
ſecundas ad nuptias compellebat. Stephanoque per inſu-
dias necem moliebatur. Itaque Stephanus omnem, qua
ſub imperio erat Cupan regionem redegit in poteſtatem,
regiumque nomen ultro deferentibus ſuis accepit. Mox
eiecto Gyula Duce Ultraſyluano, fecit etiam ſui iuris
Herdechelin quam uocant Prouinciam, quam Gyula poſ-
ſidebat, mouit & aduerſus Sclauorum, Bulgarorumque du-
cem, quem difficili, longoque bello tandem uicit, abacta-
que inde ingenti præda, quendam proauum ſuum geni-
bus his impoſuit, Albenſemque Baſilicam condidit, ubi Re-
ges Vngariæ de more capitis inſigne diadema accipiunt.
Apud Budam præterea cognomento ueterem cœnobium
ſub titulo Petri Paulique ſtatuit apoſtolorum. Fuit Sepha-
no filius Emericus, honeſtate morum, regiſque uirtutibus
indytus, quem cum ſucceſſorem ſibi deſtinaret, intempereſti-
uo fato

Emeric^o.

uo fato subreptum pater acerbissime luxit. Ex eoq; mæro-
 re uir alioquin ætatis ingrauescentis paulo post diem dau-
 sit, cum regnasset annis triginta septem. Nec regnum Buda
 consequutus est Egruth patruelis sui filius, ut animo propo-
 fuerat. Nam Cheilla Stephani uxor, præter defuncti uiri
 uoluntatem, curauit ut Petrus eius frater, & Stephani tan-
 tum consanguineus, ut quem soror eius pepererat ex Gui-
 lielmo Sigismundi Burgundionum regis fratre regni habe-
 nas occuparet. Petrus itaque uoti compos, Vngaros omnes **Petrus.**
 sibi alienauit, cum superbe, crudeliter, auareque dominare-
 tur. Itaque communicato consilio nobilissimi quique uno
 agmine regem adeunt, hortanturque ut in melius imperan-
 di rationem commutet, Auunculumq; Stephanum sibi pro-
 ponat imitandum, cuius dignitatem affectasset. Sed quum
 nihil eo quoque modo profecissent, isq; perseveraret in pro-
 posito, regē declarāt **Abbam.** cui soror antedicti Stephani
 nupta erat, Andrea Bela, Leuantaq; sobrinis ipsius regis, re-
 pulsam passis, qui cum Cheilæ, Petrique sæuitiam formida-
 rent in Bohemiam se receperant. Abba collectis Vngaro-
 rum copijs in Petrum proficiscebatur. at is hostis aduētū nō
 expectato, supplex ad Henricum confugit imperatorem, **Henricus III.**
 qui per id tempus erat, Bauariæ. Potitus Abba sine cæde to-
 to regno nihil habuit antiquius, quam publico omnium de-
 creto, res a Petro gestas, ut irritas, inducere. **Cæsar.** Nec Henric⁹ ho-
 spitem Petrum neglexit. annoq; ex fuga tertio tētauit eum
 restituere. Sed Abba non expectandū sibi ratus, ultro cum
 copijs irruit in Austriā, factisq; maximis incursionibus onu-
 stus ingēti præda redijt in Pānoniā. Vnde Henricus infesti-
 or in eū factus apud Agrippinam Colonia coacto concilio

• • summo

Inducere
 id est, an-
 tiquare,
 oblitera-
 re. Iuriscō
 sulti tui
 uerbū est

summo principum Germaniæ consensu statuit ulcisci iniuriam. Sed Vngari per legatos imperata se facturos pollicentur, modo Petri tyrannidem non reduceret. Interea Gothfredus Lothoringiæ dux aduersus imperatorem bellum mouit. Ad huius ergo conatus imperator omni studio conuersus, Vngaris pacem dat, his conditionibus ut ab armis utriusque discederetur. Vngari prædam, captiuosque restituerent. Exinde metu solutus Abba, cum nihilo minus sæuisset in suos, quibus Petrus, in eius caedem multos excitauit. Quorum comperita coniuratione per speciem conuictus Canadunum perduxit, omnesque, qui conuenerant in cubiculo quodam necandos curauit, reliqui confugiunt ad Henricum, apud quem Petrus adhuc morabatur. Iis hortantibus Henricus & Petrus cum ualida armatorum manu, aduersus Abbam pergunt, ingressisque Pannoniæ finibus, occurrit Abba in Menseu iuxta Taurinum, collatisque signis diu acriterque pugnatum est, donec Abba desertus (ut aiunt) a suis salutem fuga quaerens in uilla Scobæ, captus, ab Vngaris occiditur, ibique primum tumulatus. Deinde corpus in monasterium de Saar, ex eo loco translatum fuit. Henricus exercitu uictore Petrum profectus ad usque Galbam urbem perducit, solennibusque de more celebratis, in pristinum regni fastigium restituit, ac Vngaris quo ad per eum fieri potuit, omni studio conciliare conatus est. Sed ea gratia diuturna non fuit, quum Petrus ad priorum uitam redisset, Vngarique eius impotentiam non ferrent. Cuius Bela sancti Stephani sobrinus, Calui Ladislai filius eius de quo iam diximus, apud Palloniæ ducem moraretur eiusque filiam cum summa dote promississet uxorem ducere. Belæque fratres Andreas & Leuanta uenissent ad regem Romanorum

ad. 1044.

Petrus.

senorum, nonnulliq; nobiles apud Petrum, quod his stude-
rent, essent delati, capitaliq; supplicio affecti, Pannonos exci-
tato tumultu conueniunt ad Chanad. Andreamq; & Leuan-
tam per legatos accersunt ad imperium, quod omnes Vn-
gari summo studio deferrent. Nec in ijs quicquam morae fuit
exceptiq; sunt honorifice omni passim nobilitate plebeque
obuiam effusa. Ab eoq; primo petierunt, ut eis liceret ad an-
tiquam patriam religionem redire, secus, aduersus Petrum ne-
gabatur arma sumpturos, nec id aegre impetratum. Extemplo
omnes sacris initiatos ad unum trucidauerunt, eorumq; cae-
de Basilicas & sacra templa polluerunt. Cunctiq; satis in Petri
praefectos ubiq; debacchatum uideretur, in ipsum Petrum
uerterunt impetum, is Albam contendebat, ab Ungarisq;
praeventus, inde exclusus est. Cumq; honoris gratia Andreas,
Leuantaq; pleriq; Pontifices occurrissent in traiectu Danu-
bi, quem uocant Pesth, omnibus exemplis interempti sunt,
& in ijs Girardus episcopus Camalinus, is qui relatus in cae-
lum, martyrum auxit numerum, Petrus autem rex cum se reci-
pere tentaret in Austriam, ab itinere retractus, occiditur, ac
in Basilica Quinqueriensi, quam ipse condiderat, sepultus est,
anno reditus sui uigesimo tertio. Nec ita multo post exces-
sit e uita Leuanta, regnumq; rediit ad unum Andream, qui
coronari uoluit ab Episcopis, si qui superfuerat ex caede ca-
tholicis, apud urbem Albam, Edictoq; iussit, ut omnes Un-
gari relicta superstitione rediret ad uerum dei cultum Chri-
stiq; fidem, qua diuus Stephanus eos instituerat, ultimūq;
supplicium statuit in eos qui contra faceret. Andreas igitur
eo nomine primus, & in ordine regum quartus, Belam fra-
trem ducis Polloniae generum, cum tota familia reuocauit in
Vngariam.

Girardus

Andreas
primus.

Vngariã, regniq; participem fecit, ut ipse duas regni partes obtineret, Bela tertiam ducis appellatione. Suscepit Andreas ex iusto matrimonio filia Ruthenorum ducis, Salomonem & David, ex Pellice uero Georgium. Bela genuit ex Geyfa Polloniae ducis filia Ladislaum exul apud Polloniam. Postque eius in Vngariam reditum, alterum nomine

Anianus. Lampertum. Condidit Andreas cœnobium diui Aniani Pontificis Aureliorum, in loco qui dicitur Thion. Henricus autem rursus instaurato bello petit Vngariam persecutus recens illatam Petro iniuriam. Sed eius conatus irriti fuerunt ingruente tanta rerum omnium inopia, ut coactus Andreae, Belaeque pacem perpetuam dare fuerit, infectaque re reductis in Germaniam copijs Vngariam fratribus habendam reliquit affinitate contracta. Nam filiam despon-

Solomõ. dit Andreae filio Solomoni, quem pater appellari regem se uiuente passus est, & si nondum quinquennium puer excederet, in quo fratri quoque Belae fecit iniuriam, cui spem succedendi post eius obitum dederat, & post inuitum compulit assentire coronationi Solomonis. Hac indignatione Bela motus, in Polloniam secessit, Andreas ad Imperatorem socerum Solomonem emandauit, una cum pluribus Vngariae Principibus. Interea Bela paratis ad bellum necessarijs, acceptas a socero copias in Vngariam ducit. Andreas ad nuncium tumultuario exercitu comparato, accessitque auxiliarijs ab Henrico, duce Bohemiae, quem mercede conduxerat, obuiam Belae progreditur, ad amnem Titiam collatis signis demicatum, donec ad Belam belli Mars inclinauit. Andreas a suis desertus in fugam se coniecit, interceptus ab insequentibus equitibus occiditur, ac in monasterio diui Aniani, quod

ni, quod ipse condiderat humatus est. Bela uictoria clemen-
ter usus, Germanorum duces apud eum captiuos huma-
nissime tractatos, gratis dimisit. Albam profectus, regium
capitis insigne cepit, regnoq; pacato diu potitus est, omni-
umq; primus apud Vngaros ex argento monetā signauit,
forumq; & pretia rebus constituit, census ac tributa minuit.
Cunq; uno agmine magna uis Vngarorum cōcurrisset ad
eum dum Albæ morabatur, ac insano fremitu flagitaret, ut
abiurata CHRISTI fide ueteres cerimoniarum ritus instauraret,
ampliationem tridui postulauit. Interea subitariū mi-
litem iussit in eos irruere, multisq; repente oppressis homi-
num uecordiam compescuit. Obijtq; tertio ex quo regnare
ceperat anno, forte prolapsus ex regali solio, dū ius in ho-
minum conuentu diceret. Conditus est in cœnobio Salua-
toris Zeukzard ab ipso constituto.

Audita Belæ morte Solomon acceptis a socero copijs Vn-
gariam petit, unde Geyfa Belæ filius, uiribus suis diffusus
Polloniã se recepit ex fuga. Sed ubi Solomon auxilia Ger-
manorum dimisit, Imperatorq; reuersus in sua, Geyfa repa-
rato bello cōtra Solomonem mouet. Sed res ad pacem cer-
tis conditionibus uersa est, autoreque Desyderio episcopo,
conuenit, ut Geyfa ducis appellatione contentus, eadē quæ
pater Bela possideret, ictum fœdus est apud urbem Quin-
queriensem, in qua Solomon præsentē Geyfa diadema ac-
cepit. Insequētīq; nocte ea urbs incendio fortuito pene tota
conflagrauit. Precibus deinde Zolomeri Dalmatiarū Prin-
cipis uterque copias eo duxit auxiliares, aduersus Corin-
thos, qui Dalmatiæ quosdam fines occupabant. Re prospe-
re gesta, reduces quod cœnobium diuo Iacobo Palatinus
in Zechim

Solomō.

in Zechim erexerat, dedicandum curauerunt. Et Solomon eiusq; frater David, ex se nullam sobolem susceperunt. Ipse uero Geyfa filios habuit Colomanum & Almun, Cunque Boemi uiolato foedere irrupissent in Vngariam, cū magna sua strage repulsi cesserunt. Vngariq; Boemiæ fines ingressi, ferro igniq; omnia populati sunt. Eadem fortuna Cunos excepit, in Pannoniæ fines ausos irrumperere, magnamq; abegisse prædam. Mox exercitū Solomon & Geyfa duxerunt in Albam oppidum Bulgariæ, ex causa quod hostibus Vngarorum contra pacis condiciones, portas aperuissent. Trimestris obsidio fuit, donec ab Vngara quadā puella apud Albanos captiua, iniectus ignis ædificia corripuit, occasioneq; dedit Vngaris, ut transcensis mœnibus urbem caperent. ingens inde præda asportata in qua partienda inter regem, Ducemq; dissensio oborta est. Paulatimq; gliscēte ira, re ad eadem uersa, primo Rex ducem pepulit. Accedētibus dein de Boemis ad Geyfam, instaurato prælio regem compulit in fugam, qui se recepit in arces Moson & Polon. Dux ergo Geyfa uictoria potitus, regiū nomen usurpauit, accepto de more diademate, statimq; templum Vacienſe cōstruxit. Interea Solomon imperatoris opibus Vngariam recipere tentauit, irritaq; spes eius non fuisset, nisi Germaniæ Principes a Geyfa corrupti, perduxissent imperatorē, ut infecta re domum rediret. Porro Geyfa ductus (ut aiebat) conscientia, uoluit in Zugard ereptum Solomoni regnum restituere. Res tamen effectu caruit. Geysaq; tertio quā Rex appellatus est anno morbo implicitus obiit, elatusq; est ad Basiliam Vacienſem.

Ladislā^o. Successit ei Ladislāus frater ei⁹ nominis primus ab Vngaris habenas

habenas imperij suscipere coactus, cum diceret alterum ne-
 fas esse coronari Solomone superstite, qui prior insignē re-
 gis acceperat, affirmabatq; si pax inter eos tuta futura esset,
 ultro Solomoni regno cessurum, ducatu contentum. Rege Zolome
rus.
 Zolomero cui nupta Ladislai soror erat, ab humanis absq;
 liberis exempto, Dalmatia, Croatiaq; Pannoniæ finibus ac-
 cessit. Et cum Solomone rem composuit anno quam regna
 re cœpit quarto, pactus ingentem annuam pecuniam. Ve-
 rum comperta Solomonis in eū conspiratione, comprehen-
 sum cōiecit in carcerē Visegradi, unde postea emissus apud
 regem paucis admodum diebus moratus, ad ducem Hun-
 norum confugit. Hunc ad belli societatem perpulit, cum fi-
 dem dedisset eius filiā in matrimonio se habiturū, Transyl-
 uanamq; prouinciam dono daturum. Itaq; paribus auspi-
 cijs in Ladislaum mouentes, ab eo uicti, fuga uix euaserunt.
 Tandem Solomon uitam agens solitariam, e medio subla-
 tus est, sepultusq; apud oppidum Histriæ Polam. Ipse uero
 Ladislaus aduersus Cunos frequenter incursionibus Vnga-
 riam uexantib⁹, prospere pugnavit, Rutenos insuper & Po-
 lonos domuit. Cuncq; bellum moliretur in Santepoluch qui Santepo
luch.
 Pragam urbem occupauerat, ut eā nepoti Comado Bohe-
 morum duci restitueret, in ægritudinē lapsus, haud ita mul-
 to post obiit. Imperium non peruenit ad Almun Geysæ fi-
 lium, quem Ladislaus successorem sibi destinauerat, sed ad
 Colomanum fratrem natu maiorem, Geysa ætatis uerecū-
 dia cedente.
 Colomanus ergo statura breuis, lingua blesus, & altero pe- Coloma/
nus.
 de claudus, ab Vngaris in regium fastigium euectus est. In
 de inter eum, Almunq; fratrem orta dissensione, autoribus
 t utriusq;

utriusq; amicis, ab acie discessum, uentumq; in colloquium allatisque in medium cladibus acceptis, a domestica seditione, Leuiq; de causa, patrum memoria, fratres inter se sobri- nosq; & alia necessitudine coniunctos, paricidali praelio oc- cubuisse, placuit ita rem componere. A bello abstinerent, si quid haberent inter se fratres quod exoptularent, singula- ri certamine deciderent. His conditionibus firmata pace, Colomanus exercitum duxit in Ruthenos, qui mulieri tum parebant. Ea supplex ad regem uenit, indementer reiecta, a desperatione sumpsit animos & consilium. nam Hunnos eius auxiliares in Vngarorum castra repente emittit. ij incautos adorti uertunt in fugam, ingentique strage cadunt. Habuit Colomanus ex priore coniuge Ladislaum Step- hanumq; filios. Amisso Ladislao superduxit alteram, qua pau- lo post dimisit in adulterio deprehensam, cum iam ex ea suscepisset filium nomine Borich, ex quo natus est Auito no- mine Colomanus. Cuncq; res nouas subinde moliretur, Al- mum fratrem eiusq; filium Belam captos luminibus priua-

Coloma-
nus.

uit. Rumor est Colomanum cum Vuradiensis episcopus es- set inauguratus, a Romano Pontifice resecratum, eiusq; per missu deposito sacerdotio creatum regem. Misit & is in Apu- liam copias a Venetis conducta classe, duobusq; maritimis oppidis occupatis Monopoli, Brundusioq; Venetorum praesidiu imposuit. Obijt anno salutis Milleesimo centesimo quar- todecimo, cum regnasset annis uiginti quinque, mensibus quinque.

Stephanus^o Habenas regni Stephanus excepit, eius filius qui Roberti Vuiscardi filiam duxit uxorem. Copijs insuper auxiliari- bus in Ruthenos immisit, ut opem duci ferret aduersus fratrem bel- lum gerenti. Sed infecta re, duce mortuo, redijt a principibus regni

regni coactus. Bellū quoq; suscepit in Græcos, a quibus maximis affectus incōmodis, pacis conditiones accepit. Cūq; nihil liberorum suscepisset, Almi filium Belam sobrinū suū quem Colomanus (ut diximus) obcæcauerat, in spem successionis erexit, in matrimoniū data Comitis Seruiæ filia, quæ Geysam filium peperit. Exinde lapsus in ægritudinem, defunctus est anno postquā regnare cœpit duodeuigesimo. Bela tam&si capto luminibus regnum stetit, ex eademq; cō Bela. iuge cui nomē Elena, tris alios habuit filios, Ladislauum, Stephanumq;, & Almu. Crudeliter animaduertit in eos, quorum cōsilio Colomanus Almū patrem, seq; occæcauerat. Interea Broycus ex adulterio secundæ Colomani coniugis æditus, affectans regnū, Ruthenorū Colonorūq; copijs adiutus, in Belam suscepto bello, parū feliciter ad locum cui nomen Sceo pugnavit. Anno deniq; principatus sui decimo Bela diē clausit, elatusq; est in Albensē Basilicā. Geysa pa Geysa: tri successit, in lucem æditus in priuata patris fortuna, qui fratres ex arce Pofon, quā ex improuiso occupauerant, res nouas moliētes facile pepulit. Imperatorē præterea Conradū, Ludouicūq; Francorum regē copias ad recuperandā Hiero 1144. solymā ducentes, hospitio suscepit. Exercitū quoq; duxit in Ruthenos ut illatam focero persequeretur iniuriam. Cūq; regnasset annis uiginti, mensibusq; tribus, ab humanis excessit, anno salutis Millesimo centesimo sexagesimo primo, situs in eodem cum patre conditorio.

Imperiū Stephanus excepit eo nomine tertius Geysa patre Stephan^o ortus. Is a Ladislao primum patruo, moxq; eo defuncto a Stephano Ladislai fratre bello petit⁹ est. Sed acie uictor, & superaro Stephano regnauit annis duodecim. Morte obita

- Stridoni conditus est.
- Bela.** Bela Stephani tertij filius ab humanis exempto patre, loco fratris habenas imperij suscepit. Hic externo nullo bello tentatus est. ocio potitus pacis, opibus intentus, mores acri censura correxit. in facinorosos animaduertens omnes undecumque compertos habuit ex sua ditione. nec praterea memorabile quicquam gessit, annis decem & septē, quibus in uita fuit. Apud Albam sepultus est, Emerico & Andrea superstitibus liberis.
- Emeric^o.** Res ad Emericum peruenit, eaque potitus est ociose & absque iniuria belli, annis circiter nouem, decessitque superstitē filio Ladislao, quem sustulit ex Constātia Aragonia, tumulatur que in Agriensi templo, anno salutis millesimo ducētesimo.
- Ladilla^o.** Ladislaus ab eo nomine tertius, amisso patre regnum breui tenuit. nam intra sex menses adolescens adhuc immaturus raptus est obitu.
- Andreas** Ladislai morte, Andreae secundo, Ladislai patruo ad principatum patuit aditus. Huic ex Gertrudis conubio, liberi fuerunt Bela, Colomanus, Andreas, & Elisabeth, ea quae post ubi hominem exiit, in caelum relata est. Gertrudis autem cum uni suorum fratrum, qui eam uisum uenerat, Bancabani [†] Miritis sororem produxisset, in se caedem conuertit, nam Bancabanus comperto Germanae stupro debacchatus est in autorem, Gertrudimque iteratis uulneribus interemit. Andreas Hierosolyma duxit exercitum ex uoto quod Bela pater susceperat. Indeque protomartyris Stephani, Margaritaeque uirginis auexit capita, dexteramque Bartholomei, Thomaeque Apostolorum, hydriamque unam ex sex in quibus aqua de nostro in uinum commutauit. Annos triginta iam regnauerat
- Diua Elisabeth.**
[†] Als Militis.
Produce re, quod & pduce re dicitur est agere ministrum libidinis, zu gutem teutsch, cuplen.
Productrices cupplerin,

uerat cum morbo solutus, elatus est in cœnobium de Egrus
ut appellant.

Eius liberum natu maximus ab suo nomine quartus, impe-
rium Bela suscepit. Hic ex Mariâ Constantinopolitani im- **Bela.**
peratoris filia genuit Belam, qui uiuo patre decessit, & Ste-
phanum. Belæ regno, Tartari cum maximis Vngariam co-
pijs inuadunt. Iis obuiâ Bela progressus, apud flumē Sceo,
cômissa pugna uictus, ægre pedibus salutem quæsiuit, omni
fere regni iuuentute desyderata. Tartaros Vngaria triênio
potitos in sua conuerti coegit, inopia comeatum orta, bel-
lis interiuncta satione, ex qua multa hominum millia periit
se constat, etiam postq̃ Tartari copias reduxerunt. Cū Bo-
hemis idem Bela prospere pugnavit. Apud insulam Buden-
sem, fato concessit anno regni sui trigesimo quinto, elatus in
basilicam de paræ uirginis, quæ curationis est eorum flami-
num qui se minores appellant.

Mortuo Bela Stephanus eius nominis quintus, fratrum na **Stephanus**
tu minimus, patri successit, auspicijs melioribus, nam domu-
it Bohemos, eorū superato duce Othocarō, secundū annē
Rapcha, Bulgaros imperata facere compulit. Et hæc omnia
intra bienniū quo regnavit, obiit & ipse mortem in qua pa-
ter insula Budesi, superstitibus liberis Ladislao, Mariâq; ea
quæ Carolo nominis eius secundo Siciliae regi, nupsit, La **Ladislaus**
dislaus itaq; sui nominis quartus, anno ab humanitate dei
nostri millesimo ducentesimo septuagesimo sexto, regium
capitis insigne sumpsit, auxiliariisque Germanorū copijs
Othocarum bello repetit. Eoq; in acie caeso uertitur in Cu-
manos, qui fines Vngariæ hostiliter ingressi, populabantur
duce Oldamur eadem belli fortuna fuit, quæ cū Bohemis.

Nam Cumanis ad internitionem cæsis, uix effusa fuga pauci elapsi ad Tartaros usque penetrauerunt, eosque ad rependam bello Vngariam facile perpulerunt, omniaque aduulq; locum qui Pest appellatur, igni ferroque uastarunt. Huic Ladislao Caroli filia sui nominis primi, nupta fuit. Sed ea dimissa plures ex Cumanis uxores superduxit, nec a legato Pontificis eo nomine Vngariam profecto perducipotuit, ut iniuriose rem uxoriã non tractaret. A Cumanis, quorum affinitatem cæteris omnibus habuit potiore, miserabiliter interemptus est, anno principatus sui decimoquarto. Ex eoque regni fortuna relabi cœpit, cum nullam sobolem reliquisset. Iamque uentum est ad Andream nominis eius tertium, Andree secundi nepotem, eius qui fuit auus Ladislai, qui nouissime uita functus est. Vnde satis apparet Andream, & Ladislauum fuisse sobrinos. Andreas enim secundus dum redijt ab expeditione, quam susceptam demonstrauimus in Hierosolyma, Marchionis Estensis usus hospitio, eius filiam duxit in matrimonium, ex eaque genuit Stephanum, in lucem mortuo iam patre æditum, quẽ uocant Posthumum. Huic Veneti generis matrona peperit Andream cognomento Venetum, quod matre Veneta ortus, Venetij educatus esset.

Andreas

Posthumus mortuo patre natus.

Andreas

Robertus.

Andreas igitur interempto Ladislao diadema sumpsit, annoque principatus sui secundo, bello domuit Austriam. Verum Bonifacius octauus efflagitantibus Vngariæ principibus, Carolum Robertum, Caroli secundi nepotem Mariæque regem Siciliae, qui Carolo Martello patre natus erat, in Vngariæ regem declarat, eo nomine quod Vngariæ regnum magis ad Carolum Robertum, quam ad Andream pertineret,

pertineret, quoniam Ladislai quarti soror Maria, fuerit auia Caroli, Ladislausque nulla relicta sobole decesserit. Sed ea res Andreae nihilo profuit. nam contemptis legatis, quos ob id ipsum Pontifex Vngariam miserat, Andreas ex quo regimen accepit annis undecim, populos in officio, suaque fide continuit. Obitaque die Budae conditus est ad aedem fratrum minorum.

Mortuo Andrea Carolum loco regis habebant ij, qui eum euocarant, Verum Colocensis Archiepiscopus, Agriensis, Voradiensisque, & Vaciensis, Canadiensis, Boznensis, & Sepscenensis episcopi, Vuencelaum, quem genuit Othocarus, is quem Ladislaus in acie caecidit, Bohemiae regem frequentes adeunt, hortanturque ut Vngariae regnum capeat, quod ad se iure pertineret, erat enim Vuencelaus Annae, Belae quarti filiae Vuencelai, de quo toties iam diximus, amitae nepos. Is extra Bohemiae fines dum nollet egredi, paterno nomine filium Vuencelaum regem dedit Vngaris. Ea res maxime mouit Vngariae proceres, ut Vuencelaum auellent, quod uerebantur ne Pontifex ius imponendi, regis usurparet. Ac ut facilius quo iure Carolus & Vuencelaus ad regnum niterentur, omnes intelligant, infra gradus & stemma descripsimus.

Andreas secundus stirpes.

Ex Stephano { Stephanus natus proximus.
Ladislaus sine liberis &
Maria regina Siciliae.

Ex Maria { Carolus Martellus.
Carolus Robertus.

Ex Carolo

Vuence-
laus.

Anna Bohemorum regina.
 Ex Carolo Martello Vuencelaus filius.
 Vuencelaus nepos.

Otho. Contendentibus itaq; Carolo Roberto, quem simplici nomine Carolum uocāt Vngari, Vuencelao q; qui Ladislao ab eis appellatus est, cuius res superior fuit, acceptoq; solio, cum non omnes etiam qui studiosē euocauerant, eius imperata facerēt, in Bohemiam se recepit ad patrem cum diademate. Quod occasionem dedit Vngaris, ut Othonem Bavariae ducem regem salutarent, is a Ladislao capitis insigni recepto, uenit Vngariam, annoq; a Christi natiuitate millesimo trecentesimo quinto inauguratus est in regē a Velpriensi Canadrensiq; pontificibus apud Albam. Cuncq; regionem peteret Cedeln Bela filio comite comprehensus a Ladislao Vuaiuoda Transyluano cōiectus est in carcerem. In sequenti autem anno millesimo trecentesimo nono, frater Gentilis Cardinalis a latere legatus totum annum morat⁹ Vngariae, censuras, & a Pontifice diras in eos promulgauit, qui Carolo non parebant, & in Vuaiuodam Transyluanū quod ereptum Othoni diadema nō restitueret. Vngari neglecta religione dirarum securi fuerūt, ad annum millesimū trecentesimum decimū, donec in campū cui Raptum nomē aduocata undiq; concione, omnium consensus & studia inclinauerūt in Carolum, quē recuperata a Ladislao Vuaiuoda corona, de more ornauerunt. Exinde cum arcem Sarub obsiderent, Eo quod ab eo defecerat aduersus Vngaros, qui praefecto fauebant, immitte cruentumque praelium gessit, ex eo tamē excessit uictor. Vxores habuit trīs, Mariā, Kazmeri ducis

Gentilis
 Cardina-
 lis.

Carolus.

ducis Polonorum filiam, Deinde Beatricē, cui pater Romanorum fuit imperator, sororem regis Bohemorum de familia Lucenburgenſi, tertiam Eliſabeth alterius Bohemorū ducis filiam Ladislai, quæ duos ei peperit filios, Carolū qui intra annum diem clauſit, Ladislaum quem pater amiſit exacto prope luſtro, Loysiumq; & Andream. Quidam Felicia Felician⁹ nus eques, regi, eiusq; coniugi & liberis necem parare per inſidias auſus eſt. Apud Vuiſtegradum prandebant in regia Calendis Maij, cum Felicianus impetu facto, regem percuffit in dextera, quatuorq; reginæ digitos amputauit. Sed accurrentibus illico ſtipatoribus, ipſe trucidatus eſt, omneſq; coniuſurati per omnia exempla ludibriaq; excarnificati ſupplicio affecti ſunt. Mouit exinde contra Bazarad Vuaiuodam Bualachorum hortatu Vuaiuodæ Traſyluani, Dionyſijq; filij Ianchga, Principioque ultro a Bazarad pacis honestam conditionem reſuſauit. Eamq; paulo poſt exercitu comitum meatuum pœnuria laborante petere coactus eſt. Pactisque cum Bazarad inducijs exercitum reducebat, ubi uero quaſdam fauces præruptis utrinque ripis anguſtas ingreſſus eſt Vualachi, qui ſubſidebant a tergo, fronteq; repente ſublato dolore ſarcinis impeditos Vngaros aggrediuntur iniquis locis, omneſq; ad unum pene trucidauerunt. Ipſe Rex ope familiarium, ſubinde mutata ueſte, trepida fuga uix euasit. Egit etiā cū Ioanne uigefimoſecundo Romano pontifice, ut Andream eius filium a maximo natu proximum, Siciliae regem declararet aſſentiēte Roberto, qui tum rerum in ea poterat, quod Andreae Ioanna eius neptis nupta erat. Ipſe q; cum filio proſectus eſt ad regnum. Sed infecta re, ſe recepit in Pannoniā, Andreae filio ſine diademate principatuq; u sub ipſius

Vuala/
chi.

MICHAELIS RITII NEAPOLITANI

sub ipsius Roberti potestate relicto. Reuersus in sua Carolus cum Bohemiæ Polloniæq; regibus in Visegrado in colloquium uenit, in omnemque uitam cum ijs pacem fecit. Ibi quoq; cum Carolo foedus iniit Lochka Rutenorum Dux, Kazmirus Polloniæ rex, anno salutis Millesimo trecentesimo nono regno cessit apud Visegradū Ludouico Caroli filio maiori natu, eius ex sorore nepoti. Ipse Carolus obtinuit etiam a patre acceptum Salerni principatum, montemque Garganum, regnaque Vngariæ, Dalmatiæ, Croatia, Rama, Seruiæ, Gallatiæ, Lodomeriæ, Comaniæque, & Vulgarizæ quadraginta duobus annis, Annoq; salutis Millesimo trecentesimo quadragesimo secundo, decimo septimo Calendis Augusti, uita functus est apud Visegradum. Cadauer Albam translatum magnifice sepultum est.

Ludouicus.

Patri successit aënos agēs septemdecim Ludouicus. Is in finibus Transyluanis domuit Saxones, Alexandrūq; Vuaiudā Transalpinū, qui sublati animis, a patre deficiuerat, imperata facere compulit. Elisabeth eius mater in Apuliam uenit indeque Romam. mox in Vngariam euestigio relicto reuertit itinere. Ludouicus impetū Ioannis Bohemorum regis aduersus kazmirum Polloniæ regem per legatos expeditione facta compescuit, & Tartaros qui Transyluanos attentabant, ingenti eorum ædita clade, Cum Stephano Bano Boznensi rege iunxit affinitatem, ducta uxore Elisabeth eius filia, cuius opibus elatos Crociæ principum spiritus contudit, coegitque dicto audientes esse, Profectos Iaderam cum copijs ut eam urbem eximeret, infecta re domum redit. Cunque eius frater Andreas Siciliæ Rex resteserica suspensus apud Auersam fuisset a Ioanna eius nominis

minis prima Andreae coniuge, Ludouicus non minus ac de-
 buit ea re permotus, collecto exercitu, Neapolim, persecutu-
 rus iniuriam, pergit, ultro expeditionem sequutis Malate-
 sta Ariminensi, Philippoque Mantuano principe, & Fran-
 cisco Foroliuensi. Diffusa rebus itaque suis Ioanna, cum Lu-
 douico Tarenti principe, cui interempto Andrea nupserat,
 aduentum Ludouici non expectauit, sed tribus tantum lon-
 gis nauibus appulsi Massiliam, inde Auinionem se recepe-
 runt. Itaque Ludouicus omnium summo studio exceptus,
 Neapoli totoque regno potitus est. Habitaque in conscios
 necis Andreae quaestioe, Dyrhachij ducē ultimo supplicio
 affectit. Duosque Ludouici principis Tarenti fratres in ca-
 tenis Vngariam deducendos curauit. Eo Carolum quoque
 Andreae impuberem filium misit. Ipse paulo post imposi-
 tis regni praesidio Laczk Vuaiuoda Transyluano, Vuol-
 fradoq; de Vuolfrad equite Germano cui Neapolim pra-
 cipue credidit, in Pannoniam reuersus est. Cunq; Neapoli-
 tani, Campaniq; eiecto Vuolfrado defecissent, copiasq; du-
 cerent in Vuaiuodam, is obuiam progressus in agro Auer-
 sano hostem confecit, exercitum quoque Ludouici Taren-
 ti principis prope moenia Neapolis ipse Vuaiuoda cecidit.
 Sed Ioanna, Ludouicusq; Tarentinus Auinione Pontifici
 uendita, ex ea pecunia reparatis uiribus Neapolim bello
 repetebant, cum Ludouicus Vngariae Rex, euocatis undi-
 q; regni sui principibus, auxilijsq; Germanorum peditum
 quatuor milium, per Adriaticum mare copias in Apuliae lit-
 tus exposuit ad urbem Sipontum, quam Manfredoniam
 nunc appellant. Ea q; statim deditioe recepta Germani mi-
 lites cum rex hybernaret apud oppidum Bari, cum diripere

Vuolfra-
 dus de
 Vuol-
 frad e-
 ques Ger-
 manus.

Sipontū.
 hodie
 Manfre-
 donia.

u 2 Sipontum

Sipontum uellent, orta inter se ciuesq; & repugnantes Vn-
garos seditione, in eadē uersi, magna ex parte trucidati sunt.
Reliquiæ Germanorum a Ludouico dimissæ hac lege, ne se
hosti adiungerent. Ex Baro Ludouicus protinus in Canusi-
um duxit, in cuius expugnatione dum per scalas muris ad-
motas intrepido gradu nititur, ictu lapidis accepta plaga
prolapsus in arcis fossam, ope suorum, suaq; uirtute incolu-
mis euasit. Inde Neapolim per Luceriam petit, Auersamq;
statim obsidione cinxit, ubi uulnus accepit in pede ex ictu
sagittæ, nec eo destitit urbem premere, tertioq; post mense
compulit ad deditionem pœnuria comœtuum. Nec op-
pidum solum, sed & arcis præfectus Iacobus Pignatellus in
regis fidem uenit. Appetente Ludorum sæcularium solenni
tempore, quod in melius conuerso ritu cærimoniarum, iubi-
leum nostri uocāt, cum regnum præsidio firmasset, ipse Lu-
douicus in urbem uenit, & inde paulo post Vngariam. Sed
triennio post uictus assiduis efflagitationibus Clementis Se-
xti, regno cessit ecclesiæ, Fratresq; Ludouici Tarentini, quos
apud Visegradum seruabat in uinculis dimisit, in Venetos
suscepto bello, pro recipienda Dalmatia, quā Vngari con-
turbatam occupauerant. Obsessoq; Taruisio cum plura citi-
cum finitima oppida ui cœpisset, legatos obsidioni, castris-
q; præfecit, ipse paruo præsidio domum redijt, & iā non tan-
tum Dalmatiam receperat, sed antiqui quoq; Venetorum
iuris aliqua redegerat in potestatem, sed ea postea pacta pa-
ce cum Venetis, restituit. Ab incursionibus etiam Lithuano-
rum Ruthenos exemit, eamq; gentem per suos aliquandiu
duces administrauit. Auxilia ter ecclesiæ misit in Italiam, cō-
tra uim tyrannorū, qui cōtrectabant ea quæ Pontificis erāt.
Barnabamq;

Ludi sæ-
culares a-
pud nos
in iubileū
cōmutati

Barnabamque, & Galeaz Vicecomites, infestos Bononiæ compescuit. Alberto præterea Austriæ duci suppetias tulit in Turegienses, qui ab eo defecerant, ij nostro tempore socij sunt Eluetiorum. Suscepit expeditionem quoq; in Vulgariam, & Strachmerum Vngariæ, ut semetipse nūcupabat imperatorē, imperata facere coegit, ac habuit in custodia apud arcem Gamnech. Demum recepta ab eo fide, iuramentoq; se dicto regis obedientem fore, nec unq; hostilia moliturū, dimisit in regnum. Mouit & aduersus Imperatorem Carolum uersus Morauinum, sed nulla memorabili re gesta reduxit exercitum. Eius Auunculo Raizmero uita functo, Poloniæ regē se gessit. Ab om̄ibus Vngariæ finibus Hebræos exegit. Iiq; se in Austriam Bohemiāq; receperunt. Condit & Eremitarum cœnobia, sacellaque deiparæ uirginis honorī dicata. Ludouici principatu, eoq; maxime adnitēte Cumanī Tartarorum carimonijs abiectis, ad uerum dei cultū Christianumq; dogma transierunt. Eorum sequuti sunt exemplum in Bozna Patrini, Sclauiq; sed in religione diu nō perstiterunt. Per idem tempus Olachi Modauiam uacantibus occuparunt. Habuit Ludouicus in matrimonio Margareram quæ nullo adito partu, mature decessit, ac Elisabeth, ex qua tres tantum puellas suscepit, quarum Catharinam natu maximam uirginem, innuptāq; extulerunt. Alteram nomine Mariam Sigismundo Brandeburgensi Matichioni collocarunt, cum spe successionis in regnum Pannoniæ. Tertia fuit Adiuga, cui Poloniæ regnum cessit in partē paternæ hæreditatis, quæ principum cōsensu Iagulæ nupsit Lithuanorum regulo, qui nuper acceperat Christi religionē cum duobus fratribus, ipsoq; die lustrico sacri baptismatis

Turegienses.

Diui Pauli primi Eremitæ monasteriū auxit, ossib; ei; ex urbe Venetiā rū allatis. Patrini. Olachi.

Adiuga. Iagula.

MICHAELIS RITII NEAPOLITANI

pro Iagula Ladislaus est appellatus. Obijt autem Ludouicus tertio idus Septēbris, āno salutis Millesimo, trecētesimo octogesimo secundo. conditus in sacello iacet, quod ipse uiuens in Basilica diuæ uirginis apud Albam construendū curauerat, regnauit annis quadraginta, mēse uno, diebus xxij. A morte Ludouici Pannoniæ regnum recidit in Mariam Ludouici filiam, quæ bienno postquam capitis insigne sumpsit, ab ijs qui maxime sibi debebāt, a Ludouico patre summis affecti beneficijs, inita con spiratione ualde laborauit. Euocatus enim Carolus Andræ filius, e regno Sicilia per episcopum Zagrabiensem classe delatus oram Signia tenuit, inde Zagrabiam profectus Budam transijt, per speciem componendi tumultus, ex commodo sororis. Ab utraque regina matre filiaque obuiam progressis honorifice exceptus arcem occupat. Elisabeth cum filia Maria metu periculi elapsa, a fuga retrahuntur, Albamque cum rege deductæ sunt. ubi Carolus accepto diademate Budam reuersus. Haud ita multo post Elisabeth, & Nicolai Palatini Degara per speciem colloquij circumuentus insidijs, a Blasio Forgach accepta letali plaga comprehensus, in carcerem coniectus est. ubi uel ex uulnere, uel indito ueneno uitam miserabiliter exhalauit. Ipsa uero Regina forte extra Budam muros egressa, modico familiarum comitatu, uix oppido cui nomen Diaco propinquauerant, & ecce Ioannes Banus de Horuath eas adortus Nicolao Palatino, Blasioque obruncato, captiuas agit, proximaque nocte Elisabeth in proximū flumen mergitur, Mariam Banus in Croatiam deduxit, ibique in uinculis habuit in arce Cupræ, donec aduentu Sigismundi Marchionis ipsius Mariæ sponsi, qui nunciabatur ualidam

Maria.

Sigismundus.

alidam Bohemorum manum ducere, territus, adactam iu-
 rare reginam iniuriam non ulturam, dimisit ad Sigismun-
 dum Budam. Salutis igitur anno Millesimo trecentesimo
 octogesimo sexto, regni principes habito conuentu, referen-
 te regina apud Albam decreuerunt, ut Sigismundus cele-
 brato connubio Pannoniae regnum capefferet. Ornatus ita-
 que corona, contractas undique copias in Banum Ioannemque
 de Horuath ut iniuriam coniugis, eademque focus ulciscere-
 tur educit. At ipse Banus ubi Pofegheuar oppidum, quo
 se receperat obsidione premi uidit, amne proximo Zau-
 tranato fuga peruenit in castrum Dobor, insequente Sigis-
 mudo magnis itineribus, etiam positus ad oppidum castris,
 ad solitas artes conuersus Banus elabi tentauit. sed in hostes
 incidit, ad Sigismundumque deductus est, qui Dobor expu-
 gnato, Bosnaque & Croatia coactis imperata facere, Ioan-
 nem Banum omnibus exemplis antea cruciatum ultimo sup-
 plicio affecit apud urbem Quinqueriensem, contentus episcopum
 Zagrabiensem quoad uixit exilio multauisse. Modauiam
 deinde domuit, Stephanoque Vuaiuodae ueniam petenti
 dedit, coactumque iurare in eius uerba tributum quotannis
 de more persolaturum, dimisit in honore magistratus. Sextus
 agebatur annus ex quo regno potitus exercitum conduxit in
 Vualachos, qui Turcas euocauerunt in auxilium, rebusque
 prospere gestis, ac hostibus profligatis oppidum Nikod
 obsidione cinxit, ac ui coepit. Interea regina diem clausit, &
 Ladislaus cui nupta Reginae soror erat Polloniae rex, Vnga-
 riae regnum iure hereditatis ad uxorem suam trahebat, ingenti-
 que manu Vngariae fines ingressum Ioannes Strigoniensis Po-
 tifex quo ad maiores aduenirent copiae, moratus est. Interea
 Turcarum

Almura-
tes.

Pafahites

Moesia
inferior,
hodie
Bulgaria.

Turcarum princeps Amurates, qui Græcis inter se super im-
perio dissidētibus ex Asia traiecerat in Europam, magnam
q; Thraciæ partem subegerat obiit diem, eiusq; filius Pasa-
hites incredibili successu omnem Thraciam, Thessaliã, Ma-
cedoniãq; Phocidem, & Bœotiam occupauerat, & iã Moe-
siam, quam Vulgariam uocant Vngariæ contributam bel-
lo petebat. Vnde Sigismundus ab eo missio caduceatore pe-
tijt ut ab eo conatu desisteret. Is astuto, callidoq; consilio, re-
sponsum distulit, quoad tota prouincia potitus est. Post ar-
morum uaria genera conferri iussit in quãdam suæ domus
aulam, accersitoq; caduceatori hæc inquit possidendis Moe-
sia finibus habeo iura, arma digito monstrans. Ex quo Si-
gismundo necesse fuit anno regni sui decimo, collatis undi-
q; uiribus expeditionem suscipere contra Turcas, Habuitq;
uoluntarios belli socios ex Anglia, Galliaq; plurimos illustri
loco natos, & in ijs Burgundiæ Ducem, qui studio defendē-
dæ religionis ultro suis sumptibus ad id bellū properabant
& iam Mœsia fines agmen Sigismūdi tenebat, oppidaque
Orizum, & Biolinium Turcorum præsidio firmata, ui cœ-
perat, cum castra circa Nicopolim posuerunt, anno salutis
Millesimo trecentesimo nonagesimo sexto, intra Calendas
Octobris. Ea re Turcarum principi nunciata, quã maximis
potuit copijs Vulgariam proficiscitur. ad diem prælio colli-
tutum, dum Galli primam aciem sibi expetunt, primūq; ho-
stium impetum sustinere pulchrum ducunt, auidius inchoa-
to prælio priusquã omnis acies explicaretur, ab equis desilie-
runt, ut æquo Marte cum Turcis experirentur, cunq; equi si-
ne custodibus in castra redissent, Vngari Gallos ab hoste
caesos rati, tumultuari cœperunt, ordinibusque turbatis a-
Turcis

Turcis grauiter insistentibus in fugā coniecti, Sigismundū quoq; traxerunt. Is primo Constantinopolim, deinde Rhodum, demum Croatiam, Dalmatiāq; peruenit. Interea Pannoniæ quidam principes, uersis in Ladislai iam defuncti filium studijs, e regno Neapolis euocant. sed is infelici patris euentu monitus, appropereandum minime ratus, aliquādiū rem distulit. Interim Ioannis Strigoniensis Pontificis, illorumq; de Camisa, Ioannisq; de Maroth ope Sigismundus in regnum receptus est. sed nō ita multo post a principibus in carcerem coniectus, in oppido Sodos custoditur. Tū Ladislai uexillum per Vngariam circumfertur, latisq; multorum acclamationibus absens rex appellatur. Ad ea Ladislaus iter in Vngariam cepit. Interea Sigismundus frustratis uinculis elapsus est, opera cuiusdam uiduæ, quæ Nicolai Palatini fuerat uxor, eorumq; mater, quibus custodia Sigismundi credita erat. Ab ijs itaq; Morauiam deducto Sigismundo, dedito iam suæ fugæ rumore, diuersarum partium factiones intestina bella excitauerunt. Ipse uero Sigismundus exercitu propere coacto popularibus suis obnixè nauatibus operam, fauentibus etiam nonnullis Vngaris, Vngariam rediit. nec multo post sua recuperauit. Ad eam famam Ladislaus, qui iā Dalmatiam magnis itineribus appulerat, e uestigio Neapolim rediit. Sigismundus aduocato totius regni conuentu Stephanum Vuaiuodam ultimo supplicio affecit, apud oppidum Keuuceusum, sociosq; coniurationis partim egit in exilium, partim capite damnauit. Eoq; terrore continuū omnes in officio, nec intestino bello sollicitatus est in tota uita. Cūq; regnasset annis uiginti tribus, Romanorum rex creatus est. Iterumq; bellū mouet in Turcas, ob-

x   fessaq;

Supstitio
Ioā. Huz.
Ioan. Vui
kleff Ada
mita.

lessaq; arce Calabocz accepta clade multis desyderatis do-
mum redijt. Per idem tempus superstio quā uocant Husi-
sitanorum in Bohemia a Ioanne Huz, in Anglia a Ioanne
Vuikleff instituta est, & coetus Adamitarum, qui primi pa-
rentis exemplo nudi degebant in speluncis, omnia quaren-
tes in commune, cunq; maximus eorum natu rem diuinam
suo ritu perfecisset, ad plebem conuersus, illa Geneseos effa-
tus uerba, crescite & multiplicamini, restinctis luminibus
omnes passim discurrebant ad amplexus illius quamcunq;
fors obuiam, proximamq; dedisset. Is hominum furor cum
breui tantum conualuisset, ut non modo se ab aliorum iniu-
ria tueri, sed ultro etiam bello peterēt eos, qui non idem sen-
tirent, Sigismundus ex Pannonia, Germaniaq; collectis co-
pjis in eos mouit. Il uero duce Sijskalusco, qui altero captus
erat oculo, raptis armis obuiā progressi, Imperatorem uer-
tunt in fugam, tanto ardore impetuq; ferebantur, insigne ca-
licis in uexillo portantes. nam & hic error eos tenebat, ut cō-
tenderent in utraq; specie communicandum. Cunque Si-
gismundus concilio Constantiensi interesset, ij quibus pro-
ficiscens Vngariæ gubernacula cōmiserat, aduersus Heruoi-
am Spaleti ducem, qui specie uendicandæ libertatis Vnga-
riæ res nouas moliebatur, infeliciter pugnauerunt, Anno
que trigesimo quarto quam regnare cœpit in Vngaria Si-
gismundus, insigne diadematis accepit ex regno Bohemiæ
& si longe prius eo potitus erat, Vuencelao fratre sublato.
Tumultus insuper excitatus est Aurispicis affectantibus, ut
iactabant, regnum, qui diu uagati longe lateque, igne, ferro
q; uastatis omnibus, ægre tandem superati sunt. In capita
coniurationis ultimo supplicio animaduersum, alios effulsis
oculis

oculis, aut praecisis manibus ad unum dimisit. Exinde Sigif mundus in urbem uenit, ubi ab Eugenio quarto Pontifice maximo Imperiali corona coronatus est. Vngariamq; magno cum plausu quasi triumphans ingressus, ad compescendos Bohemiae tumultus recta pergit, subitaque ui morbi correptus, apud oppidum Pragam, grauis etiam annis, ut Vngaros illuc eum sequutos a faucibus Hussitanorum eximeret, aggrauante etiam morbo extra Bohemiae fines efferi uoluit. Sed nondum peruenerat in Pannoniam, cum fessus aetate, aegritudineque & itineris labore, apud Zuoimam migravit e uita, cum regnasset apud Vngaros annis quinquaginta uno, in Bohemia septemdecim, Rexque Romanorum fuisset annis uiginti septem, imperatorque quinque aetatis agens annum septuagesimum, elatusque ad Basilicam Varadiensem, conditus in ea iacet. Vngariae Bohemiaeque regnum Sigismundi gener Austriae dux, excepit, Elisabeth unicam Sigismundi filiam, ex secunda coniuge nomine Barbara Ciliae comitis Hermannii filia, habens in matrimonio, quam Vluo patre cum spe successionis ad utrumque regnum sponderat. is Albertus anno salutis Millesimo quadringentesimo duodequadragesimo Calendis Ianuarijs apud Albam coronatus est. Eius principatu Pannonones res omnium Teutonicorum, qui negociabantur, aut alia de causa sedes habebant in finibus Vngariae, diripuerunt, adita ingenti eorum caede. Copias etiam duxit Albertus in Hussitanos, qui se receperant ad oppidum Tabor, ab se conditum, natura loci & opere munitissimum, cunq; tribus mensibus obsidione frustra cingisset oppidum, infecta re domum redijt. Exercitum

Albertus
Dux Au-
striae.

Germani
direpti in
Vngaria.

quoq; numerosum coegit aduersus Turcas, qui cū diu morarentur, occupati expugnandis Rascia, Epiro, Etholiaque, Pannonibus longa in castris expectatione grauati, cū Lippo gentili lingua condamassent, inuito rege ad propria redierunt. Albertus aduersa ualitudine correptus, itinere non intermisso cum Viennam contenderet, inualefcēte morbo die clausit in oppido Nesinæ, cum biennio fere regnasset, Anno salutis Millesimo quadringentesimo undequadragesimo, relatusq; Albam, ibi sepulturæ honorem sortitus est.

- Elisabeth** Elisabeth uxor Alberti ferēs uterum, post uiri mortem rem tenuit. Ambigentibus Vngaris utrius sexus, æditura partū foret, Elisabeth in deteriorem magis inclinabat, & puellam fore certis argumentis augurabatur. Itaque ea autore regni principes missis legatis euocauerunt Vladislaum Litaniæ ducē, fratrem Kaizmeri Polloniæ regis. Interim regina puerum peperit, cui nomen Vladislaus etiam fuit, uerum sero reuocatis senatoribus Vladislaus dux, in Vngariā magnis itineribus raptō uenerat agmine plurimorum studijs exceptus ad regnandum, nec eo secius Elisabeth cum suæ factionis hominibus infantem quatuor a partu mensium detulit Albam, coronaq; de more ornatum peractis solennibus Viogradum rediit. Tenebat Vladislaus Budæ arcem, sponte a præfecto facta deditio, diadema secum regina seruandum asportauit, elusisque proceribus & filium & coronam emandauit ad Federicum Stiriaë ducem, qui creatus Romanorum rex erat, & pueri consanguineus. Cūq; uaria fortuna diu certassent Vladislai factio superior fuit, opera præcipue Ioannis de Hunyad a quo Matthias Vngariæ rex originem traxit, Vladislausq; rex appellatus insigne capitis accepit.

**Federic^o
Cæsar III.**

cepit. Per eosdem dies ipse Ioannes de Hunyad Vuaiuoda
 Transylvanus aduersus Turcas feliciter saepe pugnavit. age
 batur de cōditionibus pacis inter Elisabeth & Vladislaum
 per legatum quendam de latere, cum repente Elisabeth e ui
 ta excessit, induciacq; annorum decem Turcas inter & Vn
 garos pacta sunt, quas Vngari graui sua clade uiolauerunt
 Nam commisso praelio rex Vladislaus in acie desyderatus,
 & ipsi fusi, fugatiq; maxima accepta clade, uix euaserunt an
 no principat⁹ Vladislai quarti. Rebus afflictis Vngari ani
 mum appulerunt ad Vladislaum puerum Alberti filium,
 quem apud Federicum educari demonstrauius. Habito
 q; solenni conuentu totius gentis in campo kacos, anno sa
 lutis Millesimo quadringentesimo quadregesimo sexto,
 uno cōsensu regem creant Vladislaum, tutoremq; impube
 ri dant Ioannē Hunyad Vuaiuodam, moderaretur omnia
 quousq; rex integræ esset ætatis. Is Ioannes accepta tutela
 nihil habuit antiquius, quam Drakul ulcisci, & eum quoque
 Vuaiuodam, qui Ioannem detinuerat in uinculis, adusque
 superioris Vladislai mortem, expletoq; eius pena animo, re
 busq; pro tempore compositis Ioannes & Vngaria, a Fede
 rico diadema, regemq; suum reposcunt, optimatesque una
 cum Ioanne Viennam regem salutatum profecti sunt. Ipse
 q; Ioannes titulo comitatus Bihstricensis honore, iureq; do
 natus est a rege, necnō insignibus rubri Leonis in albo cam
 po. Per eosdem dies Nicolaus quintus Romanus Pōtifex
 omnes cruce signatos euocauit, duceq; Ioanne Capistrano
 uiro summæ sanctitatis, eius sectæ quæ minorum dicitur, in
 Pannoniam finitimaq; loca misit, ut bellum contra Turcas
 gererent, Nam Maumetus Amirati filius obsidione Con
 stantinopolim

Ioannes
de Hunyad.Ladisla⁹.

Drakul.

Ioannes,
Capistran⁹
nus.

MICHAELIS RITII NEAPOLITANI

Ladislav.

Vdalric^o
Cilia^o Co
mes.

Nomen
dedit.

Vdalric^o
trucidat.

stantinopolim cinxerat, & anteq̄ nostri auxilio irent expu-
gnauit. Ladislaus annum agens quartumdecimum Chri-
stiani natalis anno Millesimo quadringentesimo quinqu-
gesimotertio uenit in Vngariam, biennioq; post, Maume-
tus uictoria Constantinopolis elatus, Vngariae fines ingres-
sus, obsidione cinxit oppidum Nandoralbense, cunq; rex
Vladislaus & comes Vdalricus Vladislai maternus auus,
cuius consilio gerebat omnia, Viennam fuga petissent aude-
retq; nemo cum tam numerofo horrendoq; hoste congre-
di, Ioannes Vuaiuoda comes Bijnztricensis, ultro nomen de-
dit, & ab omnibus desperatam Ducis prouinciam sumpsit,
hortatuq; Ioannis Capistrani plurimi mortales eum sequun-
tur, primumq; nauali praelio fortuna fauit Vngaris, deinde
machinis tormentisque mœnibus intra quindecim dies ex
quo uenerant adeo concussis, ut leui momento casura uide-
rentur, circa arcem acri pugna diu certatum, uersaq; fortuna
ab Vngaris ad Turcas aliquoties est, ad ultimum fufus, ac
in fugam uersus omnia opera, machinasq; amisit. His ita ge-
stis Comes Bijnztrienfis incidit in aduersam ualitudinem,
ex qua paulo post moritur, Vladislao Matthiaque super-
stitibus liberis. Haud ita multo post & ipse Ioannes Ca-
pistranus ab humanis excessit. Ladislaus interea quem
Viennam cum Vdalrico profectum demonstrauius, in
regnum redijt, cunq; comes Vdalricus in caput filiorum Io-
annis Vuaiuodae nefaria moliretur, ab Vladislao Vuaiuo-
dae liberum natu maximo praeventus, in arce Nandoralbe-
si susceptus hospitio, ab Vladislao trucidatus. Ea caedes ad-
miratione formidineq; regem simul & principes Vngariae
perculsit. indeq; statim mouerunt uersus oppidum Temesuar
ipleq;

ipseq; Matthias Vladislai frater alter Vuaiudæ filius, & Elisabeth Matthiæ mater obuam progressi regem benigno hospitio susceperunt, ab eaq; ueniam cædis Vladislao facile impetrauerunt, affirmante inuito rege, se nõ persequutum comitis Vdalrici mortem. Verum cum Budam uenisset, assiduís quorundã suasionibus instigatus, ab Vladislao pœnas sumere statuit, sed expectabat occasionẽ ut uno tempore unaq; causatione, & Vladislaum ultimo supplicio afficeret, & Matthiam fratrem in carcerem cõijceret. Interea crebris nuncijs afferebatur adesse Turcarũ copias, ac Vladislaus exemplo patris in eas iturus, cũ bello necessaria pararet, hortantibus ijs qui maxime eius optabãt necem, dedit operã, ut Matthias ad regem quoq; ueniret, ut per eius absentiam, uicem personãq; suã sustineret, oblitus mandatorum patris, qui moriens uetuit utrunq; simul apud regem uersari. Simulac itaq; Matthias Budã uenit ambos in uincula cõiecit, tertioq; exinde die Vladislaus securi percussus est. aiũt adhuc post tertium ictũ, ut erat manibus post terga uinctis sese in pedes erexisse, atq; multis audiẽtibus expresse loquutũ. Cõmouit Vladislai casus multos, qui propere correptis armis aduersus fontes, in fontesq; iuxta debacchati, praestatis igne finibus, ingẽtes ædiderũt strages. In ijs Michael Zilasgij de Horogzeg auunculus Vladislai comitis Trãsyluanos aggressus, omnia breui rededit in potestate. Cũq; fracto carcere euassissent aliqui, q cũ Matthia seruabantur in uinculis, ex eo abducto secũ Matthia Viẽnã petijt, ibiq; Matthiã Paulũq; Modrat custodiẽdos reliquit, ipse Bohemiã profectus est, Pragãq; moratus aliquãdiu, subita morbi uicoreptus, paucis exinde dieb; obiit nõ sine dati ueneni suspitiõne

anno

anno ætatis duodeuigesimo, quoto tempore regnasse dicendus est, quia Posthumus a partu Alberto patri successit, annoq; salutis millesimo quadringentesimo duodesexagesimo, apud Basilicam Traiensem traiectus est. Allato nuncio mortis Vladislai, Pannonæ uniuersæ gentis indicto cōuentu, apud urbem Postēsem de creando nouo rege agere cœperunt, unoq; consensu ad Matthiam cōuenerunt. Accepta q; Michaelis Gilasgij spōsione Matthiam fratris Vladislai necem non ulturum. Itaq; eum absentem regem appellarūt hac lege ut quinquennio Michael Vngariæ rem gubernaret, quousq; Matthias imperio maturior esset. At Bohemi Georgium de Podebra regem sibi creant, eum qui pro Vladislao puero iam defuncto, Bohemiæ præfuerat. Hic Gregorius, incertum quomodo, Matthiam tamen habuit in potestate, seu uiuēte adhuc Ladislao ex arce Viennensi deductum, siue post Vladislai mortem falso regis nomine signatis litteris. nō antea certe dimisit, quam filiam eius uxorem duxit. Cōnubioq; iam celebrato, acceptaq; a socero magna pecunia, uenit in Vngariam, primoque ingressus oppidum Straznice plura domi, forisq; egregia ædificauit facinora, sextoq; demū quā regnare cœpit año apud Albā capitis insigne cœpit. Oppidum Zaięza ab obsidione Turcarum exemit comitatumq; Sirmiēsem ab eorū depopulationibus, Bohemum quoq; Suijhlam uirum bellicosum, Federicumq; Romanorum regem, qui regnum Vngariæ affectabat, acie superauit, Transyuanos qui alio creato rege ab eius fide defecerant recepit, & imperata facere compulit. Stephanum Vuaiuodam cum magna manu contra se ueniētē noctis silentio fudit, fugauitq;. Sumpsit expeditionem contra Bohemos

Matthias

Georgius
Podebra
tius,Matthiæ
facinora.

mos Hussitanos, quibus cum continenter bellum septennio
 gessit, magnamque Bohemiae partem suo subiecit imperio,
 Bohemiaeque rex appellatus in urbe Colomucensi de Bohe-
 mia coronatus est. Archiepiscopus interea Strigoniensis, &
 Pontifex Quinquiriensis, Caijzmirum Caijzmiri Polloniae Caijzmi-
 regis filium priuatis consilijs euocant ad Vngariae regnum rus.
 capessendum, qui potitus arce Nitriensi obsessus a Matthia,
 uix fuga in Polloniam euasit, ipseque Matthias non conten-
 tus recepisse sua, missis in Polloniam copijs omnia caedibus
 impleuit. Cuncque Caijzmirus in finibus Slesianis, res nouas
 moliretur, utrinque comparatis ingentibus copijs, ad urbem
 Vratislauensem castra castris contulerunt. Sed antequam de
 summa rerum dimicaretur, agi de pace ceceptum qua firma-
 ta, a bello discesserunt. Inde Matthias exercitum reducens,
 oppidum Sabacz Turcarum praesidio firmatum, obsedit, at
 que ui cepit. Iterumque bellum contra Federicum gessit, multa
 que iuris eius oppida redegit in potestate, & in his urbem Au-
 striae Viennam. Habuit uxorem secundo matrimonio Mat-
 thias Aragonem Beatricem Ferdinandi regis Siciliae natu-
 minorem filiam, cuncque Turcae maritimos Apuliae fines occu-
 passent Matthias auxiliares Vngarorum copias misit. Obijt
 nulla superstite sobole trigesimo septimo quam regnare coe-
 pit anno.

Vngariae regnum competitores ad se quisque trahebant Maxi-
 milianus Romanorum rex, & Vladislaus Caijzmiri Pollo- Maximilianus.
 niae regis filius, quem mortuo Georgio de Podebrad, Bohe-
 miae regem sibi creauerat, ea lege sineret Hussitanos ex insti-
 tuto uiuere, quem Matthias, ut iam dictum est magna regni sui
 parte spoliauerat. Cuncque statim post obitum Matthiae Vla-
 y dislaus

Vladisla⁹

dislaus Bohemiæ regnum, Maximilianusq; Austriæ occupasset, uterq; reginæ Beatricis, eius enim maxima apud Hungariæ principes, ob naturæ liberalitatem, autoritas erat, gratiam captabat. Cum uero Maximilianus cunctaretur eâ ducere, præuenit Vladislaus, adiunctaq; sibi matrimonio Beatrice, superior fuit. Ipseq; paulo post omnibus iam pacatis Ungariæ rex appellatur, insigne capitis accepit, cum Maximiliano pactus, ut si decederet absq; legitima prole, Ungariæ Bohemiæq; regna ad eum, eiusq; successores peruenirent, Sed haud ita multo post diuortium cum Beatrice fecit. nã regno priuatam, compulit assentiri futuris cum altera nuptijs, affirmans nunquam secum matrimonium traxisse, grandi- q; pecunia ab Alexandro sexto Pontifice maximo impetrauit, ut ei liceret aliam superducere. Itaque filiam domini de Gandala Vasconis uxorem sibi iunxit.

LIBRI SECUNDI DE REGIBVS
VNGARIAE FINIS.

BASILEAE, APVD IOANNEM FRO-
BENIVM. MENSE IULIO. AN-
NO M. D. XVII.